

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 13. de Ejus Definitione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

progressurum, cum pluribus rebus seu titibus adpellationem Sacramenti tribuat Augustinus. Et diligenter est observandum, quod Augustinus, licet in usurpatione vocabuli hujus aliquantò sit liberalior, & quam plurimis accommodet rebus, quàm Veteres ante ipsum fecerant; ut tamen ostendat, reliqua ratione alià dici Sacramenta, quàm sicut Baptismus & Eucharistia, plerumque explicat, quâ ratione dicantur Sacramenta, sicut in adductis ostendimus Exemplis. Ita quando signum Crucis vocat Sacramentum, illustri differentiâ illud distinguit à sanctificatione, quæ fit in Baptismo. Et dignum est observatione, Augustinum ita numerare plura Sacramenta, ut tamen primo, illustri, præcipuo, peculiari & distincto loco ponat Baptismum & Eucharistiam, ut quando de Sacramentis Novi Testamenti loquitur: *Pauca pro multis, eaq; factu facilima, & intellectu augustissima, & observatione castissima, ipse Dominus & Apostolica tradidit Disciplina, sicut est Baptismi Sacramentum, & celebratio Corporis & Sanguinis Domini.* Et alibi: *Dominus noster Iesus Christus in Evangelio Sacramentis numero paucissimis, observatione facillimis, significatione præstantissimis societatem novi populi colligavit, sicut est Baptismus Trinitatis nomine consecratus, & Communicatio Corporis & Sanguinis ipsius, & si quid aliud in Scripturis Canonicis commendatur.* Hæc omnia ex Augustino solitâ & solerti diligentia collegit Chemnitius ad nominis Sacramenti ambiguitatem ostendendam, quæ falsitatis arguere, nescio, an quis post Bellarminum sit ausurus. Sed neque pugnantia sunt cum iis, quæ in antecedentibus scripsit, & ex Paulo, aliisque Ecclesiæ Doctoribus, de generali hujus vocabuli usu monuit: *Conjunctio viri & uxoris in Conjugio est Sacramentum conjunctionis Christi & Ecclesiæ, Eph. 5. Huic etiam est ad sine, quod de significatione parabolarum Christus inquit, Vobis datum est, nosse Mysteria Regni Cælorum, reliquis autem in Parabolis.* Hæc significatio propius quidem aliquantò ad propositam accedit questionem; sed hoc modo multo plura numeranda erunt Sacramenta, quàm septem. Omnes enim figuræ & allegorias, aliquid significantes, Sacramenta Patres vocant. Ita Tertullianus, vocat Sacramenta figurarum & allegorias Sacramentorum, ubi de duobus Abrahe filiis loquitur; & disputans de securi Prophetæ Elisei & de ligno Ade vocat Sacramentum ligni. Ita Augustinus texens Allegorias vocat Sacramentum panis, Sacramentum piscium, sacramentum numeri &c. Nostra autem est questio, quo modo & quâ ratione vocabulum Sacramenti ad signa Gratiæ Novi Testamenti, qualiæ Baptismus & Cena Domini sunt, extra omnem controversiam, translatum sit & accommodatum. Nulla in his verbis repugnantia vel ex opposito contrarietas, modò diversitatis ratio circa hujus vocabuli utum modo non uno ab Augustino & antecedentibus Ecclesiæ Doctoribus attenda, & à Chemnitio ostensa ritè observetur, adque statum Controversiæ ex debito adplicetur.

lib. III.
de Doctr.
Christ.
cap. 9.
Epist. 118.
ad Jan.

CAPVT DECIMVM ET TERTIVM,

DE

Definitione Sacramenti ex Augustino.

Chemnitius hic iterum vindicari debet à Bellarmini injuriâ, quâ ipsum adfecit, adculans, quod omnes à se laudatas Sacramenti definitiones, interque eas etiam Augustini, reprehenderit. Ad quod ante, quàm respondeatur, notari debet, Augustinum nullibi Sacramentum in eâ significatione, quâ hodiè sumitur, definivisse, sed ad quem modum vocabulo Sacramenti secundum ea, quæ à Chemnitio diligenter collecta sunt, significatione latissimâ usus est, ita etiam de Sacramenti definitione, quam non uno in loco exhibet, statui debet. Agnovit id ipse Bellarminus, dum definitionem Sacramenti, quod sit *signum Rei Sacre*, quam colligi dicit ex Augustino, scribente, *Sacrificium visibile invisibilis Sacrificii Sacramentum*, id est, *Sacrum signum est*, & quam apud Theologos communem esse dicit, inter imperfectas recensuit, hæc additâ ratione, *quod multo plura sint rerum sacrarum aut invisibilis Gratiæ signa, quàm Sacramenta*, in strictiori nimirum & propriâ magis significatione, subjungens, quod, *qui primus Sacramentum esse dixerit Sacre Rei signum, non tam accurate rem ipsam definire, quàm nominis interpretationem explicare videatur voluisse; nec rectè illos facere, qui pro hæc definitione defendendâ unum altercantur, præsertim cum ipse Augustinus de Sacramento loquatur tam amplâ significatione, ut etiam comprehendat Sacrificium.* Quorsum pertinet, quod de aliâ Sacramenti definitione non multum dissimili apud Gratianum extante, & Gregorio adscriptâ, quam verò Thomam Augustino adtribuere monet Bellarminus, ipse de suo addens, *nec hujus, nec*

lib. 70. de
Civ. Dei.
cap. 5.

Mm

illius

illius esse, sed Isidori Hispanensis, nisi forte Isidorus illam acceperit ex aliquo Gregorii vel Augustini libro nobis hodie incognito, decernit, eam ideò ab Isidoro adlatam non ad rem ipsam accuratè definiendam, sed ad explicandam nominis definitionem. Et hinc, ubi per aliquot Propositiones suam de Sacramenti definitione sententiam explicare laboravit Bellarminus, primà statim Propositione ita contra hanc Augustini definitionem scripsit: *Ad Rationem Sacramenti in genere non satis est, ut significet, sed requiritur etiam, ut efficiat Sanctitatem seu sanctificationem; Imò magis proprium est Sacramenti sanctificare, quam significare.* In cujus Propositionis per aliquot rationes confirmatione illud inter cetera addit, ipsum Augustinum hanc Definitionem suam condemnare ideò, quandoquidem vellet eam convenire etiam Sacrificio. Similem in modum recentior Interpres Thomæ, Morandus, Veronensis, Clericus Regularis, post ampliorem Definitionis Sacramenti per partes explicationem contra Sanderum & Canum monet, excludi à ratione Sacramenti Sacrificium, quia Sacramentum etsi materialiter in re possit idem esse ac Sacrificium, primario tamen respectat suscipientes, Sacrificium verò ipsam Dei excellentiam. Si autem Bellarmino & aliis Scriptoribus Papæis licitum fuit, definitionem Sacramenti Augustinianam utpotè imperfectam proferbere; cur Chemnitio calumnia à Bellarmino debuit impingi, quod & Ille eam inter eas retulit descriptiones, quæ non tam rei definitiones, quam explicationes vocabuli sint. Nullum verò esset debet dubium, id quod in gratiam Augustini meretur notari, quin, si illo jam tempore hæc de Sacramentis materia in genere ita fuisset enucleata, ut postremis hisce temporibus per importunitatem partis adversariæ factum est, Augustinus quoque perfectiorem Sacramenti definitionem dedisset, ea removens, quæ in numero Sacramentorum propriè dictorum Ipse non haberet, si Sententia hodiè esset dicenda vel scribenda. Quem verò ad modum Chemnitius hanc Sacramenti definitionem Augustinianam non ita reprehendit, ut omninò eam voluerit ablatam; Ita Confessio Augustana, imitari volens ex parte hanc Augustini definitionem, Sacramenta dixit *Signa & testimonia Voluntatis DEI erga nos*, causam Sacramentorum finalem indicans, cujus rei gratià idem Augustinus alibi Sacramenta notanter dixit *Apostolo duce visibilia Rerum Divinarum signacula*. Signa, inquam, sed non nuda vel rei alicujus absentis, verùm præsentis, utut invisibilis & sacramentaliter elemento visibili unitæ, Augustino iterùm id explicante, dum de Sacramentis per fluxum Aquæ & Sanguinis è latere Christi significatis scripsit, *Sacramenta sunt, in quibus, non, quid sint, sed quid ostendant, semper attenditur; quoniam Signa sunt rerum aliud existentia, & aliud significantia.* Id quod ad definitionis Augustinianæ explicationem satis est.

in II. & III
Thom.
pag. 340.

de catech.
rudib.
cap. 26.

lib. III.
contra
Maxim.
cap. 22.

CAPVT DECIMVM ET SEPTIMVM,

DE

Sacramentorum sine sigillari.

AD hunc finem demonstrandum quatuor argumentis militare Evangelicos ex Sacra Scripturâ desumptis, scribit Bellarminus, quibus addit ipse quintum, ad auctoritates Patrum provocans, qui Sacramenta vocare Sigilla seu Signacula leguntur, ad quæ omnia in specie studet respondere. Nunc tantum posteriora duo vindicias requirunt, utpote Augustini auctoritatem præ se ferentia, ne & hic non noster esse videatur. Ex iis primum est, quod Oraculum Petri exhibet, quo Baptismus dicitur esse *bonæ Conscientiæ interrogatio in DEum*. Bellarminus, ne alicujus pacti sigillaris rationem hic agnoscere cogatur, & fateri, Baptisum esse Promissionis Divinæ Sigillum, non in genere solum monet, esse locum obscurum, nihilque causam jurare Evangelicorum, sed in specie etiam post remotam Oecumeni de Baptismali pignore Expositionem, utpotè que non videatur ad mentem Apostoli, neque etiam saveat hereticis; item post valere justam Explicationem ordine secundam, quam Lyrani, Gagnæi, & Johannis à Lovanio vel Hesselii, Professoris ante hoc Seculum Lovanientis esse dicit, intelligentem per interrogationem bonæ Conscientiæ interrogacionem & responsionem, qua fiunt ante Baptisum, de qua scribit, quod *eadem non saveat hereticis, nec videatur esse literalis, quia neque sit Ambrosii, Basilii & Augustini, ut putaverit Hesselius, sed falsò; remotis, inquam, hisce duabus Sententiis, ad aliam eamque tertiam provocat, quam se putare dicit esse Augustini & Basilii, ut videlicet exprimat a S. Petro mentis ablutio, que per antithesin opponatur ablutioni carnis, non per causam, sed effectum, usitatissimâ in Sacris metonymiâ.* Addit